

Asia: VN/26244/2021

Lausuntopyyntö ehdotuksesta opetus- ja kulttuuriministeriön asetukseksi opetushallituksen suoritteiden maksullisuudesta (ylioppilastutkintomaksujen osalta)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen Kuntaliitto kiittää mahdollisuudesta lausua opetus- ja kulttuuriministeriön ehdotuksesta opetus- ja kulttuuriministeriön asetukseksi Opetushallituksen suoritteiden maksullisuudesta ylioppilastutkintomaksujen osalta.

Opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksen Opetushallituksen suoritteiden maksullisuudesta (160/2021) 4 §:n mukaan Ylioppilastutkintolautakunta perii kiinteän julkisoikeudellisen maksun ylioppilastutkintokokeista, niiden arvostelusta ja todistuksista sekä oikaisuvaatimuksen käsittelystä. Asetuksen mukaan kokelailta peritään 14 euron suuruinen kokelaskohtainen perusmaksu osallistumisesta ylioppilastutkintoon jokaiselta tutkintokerralta ja 28 euron suuruinen koekohtainen osallistumismaksu. Oikaisuvaatimuksen käsittelystä peritään 50 euroa.

Oppivelvollisuuden laajentamisen yhteydessä ylioppilastutkinnosta annetun lain 20 §:ää on muutettu siten, että pykälään lisättiin uudet momentit 4 ja 5, joissa säädetään oppivelvollisuuslaissa (1214/2020) tarkoitettuun maksuttomaan koulutukseen oikeutetun opiskelijan oikeudesta suorittaa ylioppilastutkinnon kokeita ilman niistä perittäviä maksuja. Maksuttomaan koulutukseen oikeutetulta kokelaalta ei voida periä maksuja osallistumisesta viiteen ensimmäiseksi suoritettavaan kokeeseen, eikä myöskään näiden osalta hylättyjen kokeiden uusimisesta. Lakimuutos on tullut voimaan 1.8.2021.

Tämä on luonut tilanteen, jossa osa maksuttomaan koulutukseen oikeutettujen kokelaiden kokeista on maksuttomia ja osa maksullisia. Tämän vuoksi opetus- ja kulttuuriministeriö esittää luovuttavaksi erillisestä tutkintokertakohtaisesta perusmaksusta. Asetusluonnoksessa esitetään siirtymistä pelkästään koekohtaisen osallistumismaksun käyttöön. Kuntaliitto pitää muutosta tarkoituksenmukaisena ja puoltaa sitä.

Samassa yhteydessä esitetään koekohtaista osallistumismaksua korotettavaksi 34 euroon. Valtaosa korotuksesta selittyisi tutkintokertakohtaisen perusmaksun yhdistämisellä ja jakamisella koekohtaiseen osallistumismaksuun. Kokelaat ovat asetusmuistion mukaan maksaneet koetta

kohden keskimäärin 33,53–33,58 euroa. Asetusmuistiossa perustellaan myös korotuspainetta sekä Ylioppilastutkintolautakunnan sensoreiden palkkioiden reaaliarvon pienentymisellä 17,5 % vuosina 2010–2020 että Ylioppilastutkintolautakunnan julkisoikeudellisen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuden heikkenemisellä. Kuntaliitto pitää koekohtaisen osallistumismaksun korottamista 34 euroon perusteltuna.

Asetuksen esitetään tulevan voimaan 1.1.2022 ja olevan voimassa 31.12.2024 saakka. Kevään 2022 tutkintokerralla ehdotetaan asetusluonnoksen mukaan sovellettavaksi parhaillaan voimassa olevan asetuksen mukaisia maksuja. Maksut koostuisivat siis kevään 2022 tutkintokerralla edelleen nykyisen tason mukaisista perusmaksusta ja koekohtaisista maksuista. Tutkintokertakohtaisesta perusmaksusta luovuttaisiin siten syksyn 2022 tutkintokerralla, jolloin myös korotetut koekohtaiset osallistumismaksut otettaisiin käyttöön.

Kuntaliitto pitää ehdotettua aikataulua tarkoituksenmukaisena. Ilmoittautuminen kevään 2022 tutkintoon on parhaillaan käynnissä, joten kevään 2022 tutkintokerta on tarkoituksenmukaista toteuttaa sekä maksurakenteen että maksutasojen osalta nykyisellä tavalla. Oppivelvollisuuden laajentamisesta johtuvaan maksuttomaan koulutukseen oikeutettujen kokelaiden määrä kevään 2022 tutkinnossa ei myöskään ole vielä suuri. Sen sijaan syksyn 2022 tutkinnossa ryhmä on oletettavasti jo selvästi suurempi.

Kuntaliitto kiinnittää huomiota siihen, että asetusluonnoksen teksti vaiheittaisesta voimaantuloaikataulusta on tulkinnanvarainen. Ilmoittautuminen syksyn 2022 tutkintokertaan tapahtuu ennen 1. elokuuta 2022, jolloin 4 § 1 kohta on vielä voimassa, vaikka tutkintokerta toteutuu 4 § 2 kohdan aikana. Kuntaliitto esittääkin harkittavaksi, tulisiko tekstiä tältä osin täydentää. Esimerkiksi laissa ylioppilastutkinnosta (502/2019) vastaavanlainen tilanne ennakoitiin kirjauksella ”Tämän lain 16 §:ää sovelletaan ennen lain voimaantuloa ilmoittauduttaessa syksyllä 2019 järjestettäviin ylioppilastutkinnon kokeisiin”.

Lisäksi todettakoon, että arvostelua koskevan oikaisuvaatimuksen käsittelystä perittävään 50 euron maksuun ei esitetä muutosta.

Suomen Kuntaliitto ry

Kyösti Värri

erityisasiantuntija

Värri Kyösti
Suomen Kuntaliitto